# Evenimentele internaţionale pe ziua de Luni

Polemica cu privire la răspunderea războiului a continuat şi ieri. Intervenţia agenţiei „Stefani" a adus o precizare: pătrunderea trupelor germane pe teritoriul polon s'a produs în noaptea de 31 August spre 1 Septembrie, înainte ca Franţa şi Anglia să fi răspuns la propunerea d-lui Mussolini pentru convocarea unei conferinţe în cinci. Răspunsul celor două puteri occidentale sosit la 1 Septembrie a fost afirmativ în ce priveşte conferinţa dar condiţionat de retragerea trupelor din Polonia şi de incetarea ostilităţilor, n'a existat deosebire între răspunsurile celor două ţări. Ele au fost comunicate cancelarului Hitler de guvernul italian, care n'a mai crezut folositor să mai continue intervenţia sa.

Torpilarea transatlanticului „Athenia" a provocat şi ea o polemică. Oficialitatea germană tăgăduieşte că torpilarea s'ar datora vre-unei unităţi germane. Amiralitatea britanică afirmă însă contrariul şi adaugă că torpilarea s'a făcut fără nici un avertisment, că vasul nu avea nici o încărcătură de război şi că ea constitue „o desconsiderare voită a declaraţiei făcută în mod liber de Germania atunci când a aderat la acordul naval din Londra semnat în 1930".

Egiptul în conformitate cu tratatul anglo-egiptean a rupt relaţiile diplomatice cu Germania. Din Paris se anunţă că numeroşi germani domiciliaţi în Egipt ar fi fost arestaţi.

Se subliniază ca simptomatic faptul, anunţat de agenţia Havas că s'a deschis frontiera între Franţa şi Italia pentru italienii cari doresc să meargă în Franţa.

Semnalându-se trecerea unor avioane străine deasupra Olandei şi a căror identitate n'a putut fi stabilită întrucât zburau deasupra norilor, guvernul olandez a hotărît să ceară să se facă o anchetă.

Ministerul de externe american fiind informat de ambasadorul Statelor Unite la Varşovia că un avion german a aruncat 6 bombe deasupra reziden-tei sale dela Konstancén. examinează urmările ce trebuesc date acestui fapt.

In Polonia s'a întreprins crearea unei legiuni cehe şi slovace. Guvernul polon a dat un decret autorizând înfiinţarea lor, prevăzând că ele vor face parte din armata polonă. D. Eduard Beneş, fostul preşedinte al Republicei cehoslovace a adresat d-lui Chamberlain o telegramă spunând că cetăţenii cehoslovaci se consideră în stare de război cu armata germană şi că vor merge alături de Anglia „până la izbânda finală şi până la eliberarea statului cehoslovac".

Beyul Tunisului a afirmat faţă de rezidentul general al Franţei în Tunisia „devotamentul său nestrămutat faţă de Franţa".

Consiliul de miniştri japonez în urma expunerii asupra situaţiei din Europa făcute de d. Abe, a decis să aştepte desfăşurarea ulterioară a evenimentelor repetând menţinerea neutralităţii. Ziarul „Aschi" spune că Japonia ar urma să cumpere, cu pact de răscumpărare, vasele de comerţ germane aflate în porturile japoneze.

Guvernul suedez a dat asigurări că „vrea să menţină relaţii comerciale cu toate statele şi că n'are de gând să aplice unilateral restricţii contra vreunuia din beligeranţii cari vor respecta neutralitatea şi integritatea Suediei".

Agenţia „Havas" anunţă din Ankara că Turcia procedează la intinse pregătiri pentru apărarea naţiunii. Presa turcă — după rezumatul trimis din Ankara de agenţia Havas — manifestă încredere în acţiunea puterilor democratice şi atribue „d-lui Hitler şi colaboratorilor săi" responsabilitatea războiului.

Parlamentul canadian a fost convocat pentru Joi spre a ratifica politica guvernului.

Regele Leopold al Belgiei a luat comanda supremă a armatei.

Din Bombay se anunţă că starea de război a intrat în vigoare de îndată ce s'a aflat că Anglia a început ostilităţile.

Argentina a decis menţinerea unei absolute neutralităţi.

Guvernul Nouei Zeelande a proclamat starea de război cu Germania.

D. Beck, ministrul de externe al Poloniei a pronunţat un discurs radiodifuzat, incheiând astfel: „Franţa şi Marea Britanie trebue să fie sigure că Polonia va lupta până la victoria finală".

Generalisimul Franco a adresat Luni un apel către naţiunile beligerante cerându-le să limiteze la minimum intrebuinţarea mijloacelor de distrugere.

Primul ministru al Irlandei de Nord, lordul Craigavon luând cuvântul în parlamentul Ulsterului a declarat: „Menţinem hotărîrea noastră de a pune totalitatea resurselor noastre la dispoziţia guvernului Marei Britanii."

Ministrul de interne al Angliei a hotărît revizuirea germanilor şi austriacilor cari locuesc în Marea Britanie. Supuşii vechii Cehoslovaci nu vor fi supuşi aceluiaş tratament ca şi inamicii. Deasemenea şi refugiaţii germani şi austriaci recunoscuţi ca atare.

Porturile Durazzo şi Valona sunt interzise cu incepere de Luni vaselor de comerţ care n'au o autorizaţie specială.

Din Berlin se anunţă că întrunit sub preşedinţia mareşalului Goering, consiliul apărării naţionale, a luat importante măsuri în legătură cu economia de război.

Oficiosul ungur „Pester Lloyd" asigură că ultimele evenimente internaţionale nu au modificat de fel atitudinea Ungariei.

D. Chamberlain a adresat o comunicare prin radio poporului german enumerând faptele cari au dus la conflictul actual.

Postul de radio Sofia a făcut Luni o comunicare oficială precizând că „Bulgaria urmăreşte evenimentele ce însângerează Europa fără pasiune şi fără ură, dar cu o voinţă nezdruncinată de pace justă". Comunicatul adaogă, că Bulgaria „va şti să facă faţă tuturor evenimentelor cu o fermitate de oţel şi deplin sânge rece". In incheere comunicatul spune că Bulgaria este „unită printr'o înţeleaptă politică de pace şi neutralitate".

Agenţia germană D.N.B. transmite că în drum spre front d. Hitler a fost obiectul unei vii manifestaţii din partea trupelor germane şi că Fuehrerul se află în primele linii de luptă.

Regele George al Angliei a telegrafiat preşedintelui Lebrun spunând: „Avem amândoi încredere în dreptatea cauzei noastre şi suntem convinşi că sforţările şi sacrificiile noastre comune, vor duce la izbândă aşa cum au dus la izbândă acum un sfert de secol contra forţelor distrugerii".

Preşedintele Roosevelt va proclama azi neutralitatea Statelor Unie. D. Roosevelt a rostit un discurs despre care corespondentul agenţiei Havas la Washington spune că e destinat „creiarei unei unităţi în opinia publică americană". Preşedintele Roosevelt a făgăduit că va face toate sforţările pentru a evita participarea Statelor Unite la război şi a dezminţit versiunea după care ar intenţiona să meargă până la o colaborare militară cu democraţii. Corespondentul agenţiei Havas spune că pasagiul din discursul preşedintelui în care a vorbit de invadarea Poloniei şi „de nevoia de a se pune capăt politicii de forţe şi intimidare care a dus la război" este obiectul comentariilor din cercurile politice americane.

Consiliul federal elveţian a instituit serviciul obligator pentru munca civilă pentru bărbaţii între 16 şi 65 ani şi femei între 16 şi 60 ani.

# Telegrama Regelui Angliei către preşedintele Lebrun

Londra, 4 (Rador). — Ministerul informaţiilor anunţă că Regele George a adresat preşedintelui Lebrun următoarea telegramă.

„In acest moment precumpănitor în viaţa celor două popoare ale noastre, când ele stau din nou cot la cot pentru a ajuta victima unei agresiuni incalificabile, vă adresez salutul Meu, d-le preşedinte, şi prin dv. întregului popor francez.

Avem amândoi adâncă încredere în dreaptatea cauzei noastre şi suntem convinşi că sforţările noastre comune şi sacrificiile noastre vor duce la izbândă, aşa cum au dus la izbândă acum un sfert de secol contra forţelor distrugerii".

# Telegrama adresată de Suveran ministrului de război britanic

Londra, 4 (Rador). — Regele George a adresat o telegramă d-lui Hore Belisha, ministru de război, în care declară între altele:

„In tot cursul glorioasei ei istorii, armata britanică nu a fost nici odată chemată să lupte pentru o cauză mai dreaptă decât aceea pe care ne-am însuşit-o azi.

Nici când nu a pornit în campanie armata britanică pentru probleme mai grave sau mai vitale privitoare la viitorul rasei noastre şi al întregei civilizaţii.

Ştiu bine că întreg poporul britanic îşi dă seama de ce este în joc şi, în lupta care ne aşteaptă, fiecare om al armatei Mele îşi va îndeplini misiunea cu devotament şi curaj.

Rog Cerul ca să vă aibă în paza sa şi să dea izbândă armatei noastre".

# Schimb de telegrame între preşedintele Moscicki şi Regele Angliei

Varşovia, 4 (Rador). — D. Moscicki a adresat Regelui George următoarea telegramă:

„In acest ceas binecuvântat, când Marea Britanie a hotărît să stea alături de Polonia spre a apăra principiile sfinte ale dreptăţii şi libertăţii, ţin să exprim Majestăţii Voastre simţămintele de prietenie şi lealitate ale întregului popor polonez faţă de marea naţiune britanică".

Suveranul a răspuns prin următoarea telegramă:

„Ţin să exprim Excelenţei Voastre recunoştinţa Mea pentru mesajul în care exprimaţi simţămintele de prietenie şi lealitate ale întregului popor polon faţă de naţiunea britanică. Eu şi poporul Meu suntem mândri să stăm alături de dv. în rezistenţa dv. justă şi vajnică, faţă de o incalificabilă agresiune. Am credinţa nesdruncinată că dreptul va învinge în cele din urmă".

# Discursul d-lui colonel Beck la radio

Varşovia, 4 (Rador). — D. Beck, ministrul afacerilor străine, a pronunţat un discurs, care a fost retransmis de posturile de radiodifuziune, spunând între altele:

„In momentul actual, în care armata noastră apără cu arme în mână integritatea statuluiu. nu este timpul unor explicaţii prea lungi. Evenimentele cari au precedat războiul vor fi precizate în toate amănuntele lor, dar din ceiace se cunoaşte până acum, sunt suficiente motive să constatăm că ţara noastră se bucură de toată simpatia lumii civilizate, dat fiindcă ea luptă cu mult curaj impotriva invaziunii".

D. Beck a declarat apoi că toată lumea ştie acum cine este agresorul şi că dreptatea se găseşte de partea Poloniei. Tara este hotărîtă să apere până la capăt principiile pe care se bazează politica sa externă, politică bine cunoscută şi bine precizată.

Alături de polonia se găsesc aliaţii săi, în special Franţa şi Marea Britanie. Pericolul ce ameninţă lumea trebuie să fie stăvilit. Cele două mari ţări din occidentul Europei au cerut Reichului să-şi retragă trupele de pe teritoriul polon, fiindcă altfel vor trebui să-şi îndeplinească angajamentele lor. Germania n'a dat ascultare invitaţiei celor două mari puteri, care astfel au fost puse în situaţia de a comunica Reichului că sunt nevoite să-şi ţină cuvântul dat.

Armata polonă, a terminat d. Beck, îsi va face toată datoria, luptând eroic sub ordinele mareşalului Smigly Rydz, generalisimul său. Franţa si Marea Britanie trebuie să fie sigure că Polonia va lupta până la victoria finală.

# POMERANIA

de AL. GREGORIAN

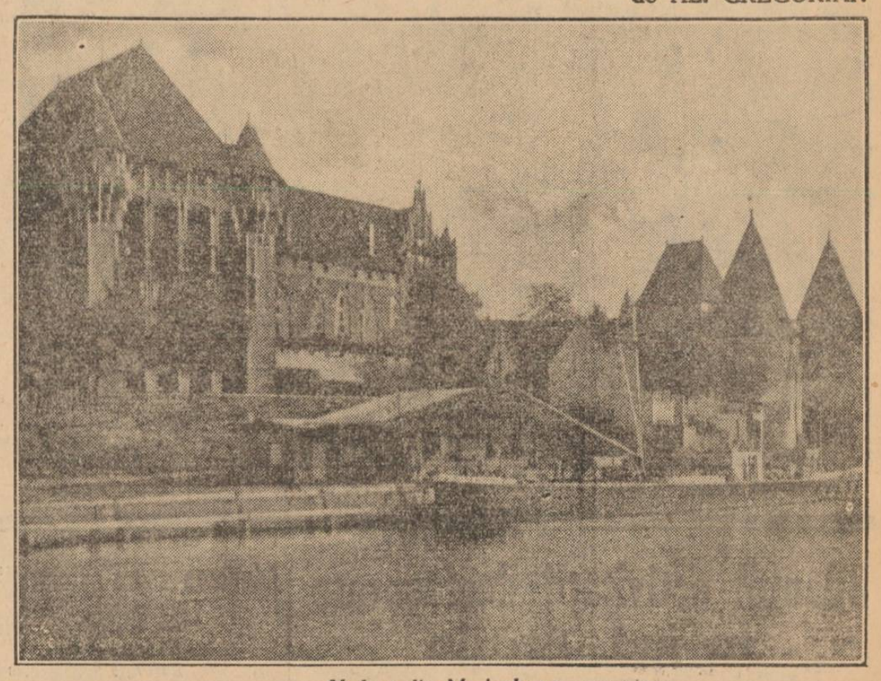

Vedere din Marienburg

In ceasurile acestea tragice, când răbufnesc bombele germane la Gdynia şi la Chojnice şi tunurile poloneze bat Beuthenul şi Gleiwitzul dela frontiera siliziană, prima şi cea mai grea lovitură o primeşte Pomerania. Ca întotdeauna oridecâteori se deslănţue un război în Nordul acesta, în care limita certă dintre rasa slavă şi cea germanică este imposibil de stabilit, ţinutul pomeranian e cel dintâiu teatru de incăerare. Aşezarea sa în vecinătatea imediată a Balticei — Pomorze în limba slavă inseamnă dealungul apei — configuraţia pământului şi un destin straniu, catastrofic, fac ca istoria acestor locuri să fie o cumplită epopee de incrâncenări războinice, la sfârşitul cărora singurul rezultat pozitiv a fost totdeauna — poate şi acum — numai sângele ce inroşeşte undele mohorîte ale Vistulei şi un alt război următor.

Am fost în Pomerania acum patru luni.

Intr'o dimineaţă cu cer sângeriu şi cu franjuri de tristeţi la strasina zării, trenul de Berlin care trebuia să mă ducă la Danzig, a oprit brusc într'o mică staţie de frontieră. Pe peron, nici un civil. In schimb, multă poliţie polonă şi destui militari. Chojnice. Dincolo de gară, se intindea un târguşor cu casărmi, cu case mărunte şi cu evrei, cum sunt multe în Polonia. Soldaţii erau tăcuţi şi gravi. Oamenii politiei, duri, neincrezători, cu ochi ageri, cu intrebări iscoditoare. Au coborît acolo şefii de tren, controlorii şi grănicerii germani. Cu priviri indiferente, cu paşi indesaţi, au trecut spre trenul cellalt, de Firchau, şi nimeni nu s'a uitat la dânşii. Dispreţ? Ură? Teamă? Şi una şi alta şi cealaltă. Era o atmosferă grea, de pândă incordată şi de inviersunare ireductibilă. După patru luni, aici s'a tras primul cartuş al războiului. Era fatal. Luptele dintre armatele germane şi polone, în acest punct, au durat trei zile, 1, 2 şi 3 Septembrie, şi Chojnice a căzut greu, eroic, de şi se găseşte în plină câmpie.

Am pornit apoi mai departe. Am străbătut smârcurile pomeraniene, câmpiile sărace, am trecut peste Brahe, Cernavoda şi Ferse, afluenţi vistulieni, peste Vistula la Dirschau (Tzew) şi în două ore am fost la Marienburg în Prusia Orientală, apoi iar la Dirschau pe calea întoarsă şi intr'un sfert de oră la Danzig. La orizontul baltic al Prusiei, răsărea atunci — simbol tragic — un soare roşu ca o imensă cască soldăţească, smălţuită cu flăcări.

La ora aceasta Marienburgul, care e unul dintre cele mai frumoase oraşe ale Germaniei răsăritene — oraşul muzeu — cu clădiri monumentale, cu splendide comori de artă flamandă şi danzigeză, plin de turle şi de arcade gotice, se află sub focul distrugător al războiului.

Dirschau, nod de căi ferate şi centru industrial pomeranian, a fost bombardat şi ocupat de forţele prusiene. Cele două poduri care-l leagă de teritoriul Danzigului peste fluviul Vistula, distruse.

Apoi Gdynia, Wejerowa şi Strebelinul din gâtul coridorului pe care l-am străbătut la întoarcere, în mai puţin de o jumătate de ceas cu trenul, sunt deasemeni teatru de lupte acum. Artileria polonă din mica peninsulă fortificată Hela polemizează peste ele cu tunurile distrugătoarelor germane din golful Danzig (20 km. de Gdynia) şi cu artileria dela Grossboschpol, Lauenburg şi Stettin. Pădurile, terenul deluros, văile şi fortificaţiile care acopăr această porţiune nordică a Pomeraniei, plus baza navală polonă dela Gdynia, vor făcea ca frontul să ţină mai multă vreme aici şi luptele să fie aprige.

Populaţia din acest voevodat, poloni, germani, evrei şi căşubi (un fel de slavi deosebiţi de polonezi) este greu de incercată, căci adversarii isi disputa pământul sterp al ţinutului palmă cu palmă.

Istoria nefericită a coridorului incepe de prin secolul 10 când Pomorze devine obiect de gâlcevă între triburile polone şi germanice şi se continuă într'o serie de lupte confuze cu cavalerii teutoni, regii germani şi poloni, cu hansa până în veacul 18. La 1772—prima împărţire a Poloniei — regele Frideric-Wilhelm întemeiază aci o provincie strategică în scopul de a apăra cele două Prusii dominând gurile Vistulei şi înălţimile păduroase de pe coasta baltică. La 1793 — a doua împărţire — prusienii anexează Thornul şi Danzigul, şi organizează ţinutul în şapte districte dintre care Dirschau, Chojnice şi Camin cu populaţie majoritară poloneză, celelalte, Stargard, Marienburg, Marienwerder, Deutschekrone având mai mult germani şi căşubi, Regele se inţelege însă greu cu neamurile acestea de oameni ursuzi, risipiţi printre lacuri şi înapoiaţi, şi incepe a-i pedepsi mutându-i în masă ori ridicându-le proprietăţile sau chiar inchizându-i. Dar mai târziu, la 1813 generalul York recrutează de aci una dintre cele mai bune armate pe care o opune lui Napoleon.. Zadarnic, fireşte, căci Micul Caporal zdrobeşte, cum se ştie, orice rezistenţă şi-şi instalează o garnizoană franceză la Danzig, gândindu-se să reconstitue statul polon. Doi oameni se inspăimântară de gândul acesta: regele Prusiei şi ţarul dela Petersburg, care, cam pe vremea aceasta, — sfârşitul lui August, inceputul lui Septembrie 1813, se aliază contra Franţei. Anglia, pe atunci, nu avea mai mare dorinţă decât să serbeze prăbuşirea lui Napoleon Bonaparte..

Mai târziu Pomerania cunoaşte mâna de fier a cancelarului Bismark. Acesta apreciază marea ei insemnătate ca punte de legătură între cele două Prusii şi, mai ales, ca poziţie strategică pentru dominarea Vistulei şi a întregei Polonii şi incepe s'o organizeze în acest scop. Ştia doar dela Frideric cel Mare că acela care stăpâneşte gurile Vistulei şi Pomerania, e mai stăpân pe destinul polon decât însuşi regele dela Varşovia.

Tratatul dela Versailles a desfăcut Danzigul de ţinutul de dincolo de Vistula şi a creiat „coridorul" ca eşire la mare pentru noua republică a Poloniei restituite. Dar aceasta n'a însemnat nici linişte, nici o viaţă nouă pentru Pomerania. Certurile, conflictele de frontieră, bătăliile, sărăcia şi smârcurile, fie că au fost pe aici cavalerii teutoni, fie că au fost regii sau cancelarii Prusiei, miliţiile napoleoniene, ori comisarii Genevei, au rămas aceleaşi. Nicăeri, poate, istoria nu e mai consecventă cu ea insăşi ca aici, ca în acest nefericit voevodat, pe care nu ştiu ce geograf a avut fantezia să-l boteze „Elveţia lacustră a Nordului".

# Un mesaj al lui Gandhi pentru polonezi

Varşovia, 4 (Rador). — Mahatma Gandhi a trimis un mesagiu polonilor în care spune: „Tuturor celor cari în Polonia cred că numai dragostea şi adevărul pot servi temeliilor umanităţii, pentru zile mai bune, şi cari fac tot ce pot pentru a sluji acest ideal cu sacrificiul vieţilor lor. le trimit cele mai bune urări ale mele şi binecuvântarea mea".

# O telegramă a d-lui Beneş către d. Chamberlain

Londra, 4 (Rador). — D. Eduard Beneş, fost preşedinte al republicei cehoslovace, a adresat d-lui Chamberlain următoarea telegramă:

„Noi, cetăţenii cehoslovaci, ne considerăm de asemenea în stare de război cu armata germană.

Vom merge alături de poporul vostru până la izbânda finală şi până la eliberarea statului nostru".

—ox⊙ ❖ ⊙xo—

# Sprijinul şi simpatia Indiei pentru Anglia

Bombay, 4 (Rador). — Starea de război a intrat în vigoare îndată ce s'a aflat că Anglia a inceput ostilităţile.

Prima reacţiune a cercurilor indiene — spune corespondentul agenţiei „Reuter", care stransmite ştirea — a fost o manifestaţie de caldă simpatie şi sprijin faţă de Anglia.

# Se creiază o legiune cehă in Polonia

Varşovia, 4 (Rador). — Agenţia „Pat" comunică:

Printr'un decret prezidenţial cu data de 3 Septembrie se instituie o „legiune cehă" şi o „legiune slovacă", puse sub inaltul comandament al statului major polon.

Comandantul şef al armatei a lansat o proclamaţie către soldaţii acestor legiuni.

*

Varşovia, 4 (Rador). — *Guvernul polon a dat un decret privitor la infiinţarea legiunilor de voluntari cehi şi slovaci.*

*Decretul prevede că cele două legiuni vor face parte din armata polonă şi vor fi sub ordinele comandamentului suprem al armatei polone.*

*Mareşalul Smigly Rydz, şeful suprem al armatei polone, a adresat soldaţilor cehi şi slovaci o proclamaţie in care vesteşte atacurile germane şi exprimă voinţa tuturor polonilor de a lupta până la unul pentru libertate.*

*Alcătuirea legiunilor de voluntari cehi şi slovaci va rămâne în istorie un eveniment capital, prin participarea celor două naţiuni la lupta contra agresorului şi oprimatorului.*

—ox⊙ ❖ ⊙xo—

# Uniunea sud-africană continuă relaţiile cu ţările beligerante

Capetown, 4 (Rador). — In şedinţa de Luni a Camerei, primul ministru Hertzog a anunţat că relaţiile existente între Uniunea sud-africană şi diferitele ţări beligerante vor continua fără nici o modificare, ca şi cum nu ar exista război.

Se vor menţine bine înţeles toate angajamentele luate faţă de Marea Britanie şi de ceilalţi membri ai imperiului britanic.

# Ziua de 3 Septembrie

Paris, 4 (Rador). — Agenţia „Havas" transmite:

Ziua de 3 Septembrie, în cursul căreia Marea Britanie, şi apoi Franţa, s'au găsit în stare de război cu Reichul, a consacrat înţelegerea absolută dintre cele două puteri aliate.

Situaţia, aşa cum a fost precizată prin comunicatul dela ora 16,30, este următoarea:

Franţa, amintind Germaniei în ziua de 1 Septembrie că între Paris şi Varşovia există angajamente oficiale, ce au fost aduse la cunoştinţa Reichului, i-a comunicat că atacul dat contra teritoriului polon de către trupele germane trebuie să pună Franţa în situaţia de a veni în ajutorul Poloniei şi deci invită Germania să-şi revizuiască atitudinea sa.

Această invitaţie nefiind ascultată, Franţa ia act şi îşi îndeplineşte angajamentele sale.

Constatarea aceasta trebuie să fie adusă la cunoştinţa agenţilor diplomatici străini din Paris, Societatea Naţiunilor fiind şi ea ţinută în curent.

Marea Britanie, pe de altă parte, a făcut cunoscut Genevei toate elementele situaţiei creiată pentru ea prin agresiunea germană contra Poloniei.

Ambasadorul Reichului la Paris fiind absent de şease săptămâni, d. Brauer, însărcinatul cu afaceri al Reichului şi personalul ambasadei germane, au plecat Duminică seară spre Germania.

D. Coulondre, ambasadorul Franţei la Berlin, a cerut şi el paşapoartele, incredinţând ambasadorului Statelor Unite din Berlin interesele supuşilor francezi aflaţi în Reich.

Această zi, în cursul căreia s'au adoptat poziţii definitive în Europa, a fost martora unor proclamaţii şi apeluri făcute de oameni cu răspundere din diferitele ţări. In Anglia, au vorbit d. Chamberlain şi Regele George, cari au adresat naţiunii cuvinte pline de imbărbătare. In Reich, cancelarul Hitler a expus trupelor germane necesitatea de a termina cât mai curând cu Polonia, — în câteva săptămâni, pentru a se incepe operaţiile spre vest. In Franţa cuvântarea d-lui Daladier, transmisă prin posturile de radiodifuziune, a produs o profundă impresie, prin sinceritatea sa plină de umanitate şi de simplicitate.

# Hotărârile consiliului german al apărării naţionale

Berlin, 4 (Rador). — *Consiliul apărării naţionale s'a intrunit sub prezidenţia mareşalului Goering, luând importante măsuri în legătură cu economia de război.*

*S'a hotărît între altele pedepsirea severă a tuturor celor ce se vor face vinovaţi de defetism economic ,sporirea cu 50 la sută a impozitelor asupra venitului, creiarea unui impozit de război, contribuţii speciale din partea ţinuturilor şi administraţiilor comunale, reprimarea beneficiilor exagerate sau ilicite în diferite întreprinderi şi suspendarea temporară a concediilor lucrătorilor.*

# Forţele Canadei

**PARLAMENTUL A FOST CONVOCAT PENTRU JOI**

Ottawa, 4 (Rador). — D. Mackensie King, primul ministru al Canadei, a pronunţat Duminică seară un discurs la postul de radiodifuziune, anunţând că Parlamentul a fost convocat pentru Joi, când desigur că se va ratifica politica guvernului canadian.

—ox⊙ ❖ ⊙xo—

# Târgul de mostre din Belgrad a fost amânat

Belgrad, 4 (Telegraph Orient). — Târgul de mostre din Belgrad, care trebuia să se deschidă în ziua de 7 Septembrie, a fost amânat pentru o dată necunoscută din cauza evenimentelor internaţionale. Deasemenea, nu se vor mai ţinea marile serbări şi parada militară, proectată pentru ziua de 6 Septembrie, ziua de naştere a regelui Petru.

# O proclamaţie a şefului suprem al armatei polone către cehi şi slovaci

Varşovia, 4 (Rador).— *Şeful suprem al armatei polone a adresat cehilor şi slovacilor următoarea proclamaţie:*

*„Duşmanul secular al popoarelor slave a început un atac barbar contra drepturilor noastre sfinte la libertate şi independenţă. Toate acordurile şi angajamentele pacifice au fost violate şi călcate în picioare. Inamicul a ocupat cu viclenie Cehia şi Slovacia impotriva voinţei popoarelor lor şi a atacat brutal naţiunea polonă, care cu armele în mâini va lupta până la ultima suflare pentru libertatea noastră şi a voastră. Fie ca glorioasele tradiţii dela Gruenwald, unde naţiunile slave, luptând cot la cot, au dat cu teutonii o bătălie sângeroasă în care vitejii noştri strămoşi şi-au vărsat sângele, să reaprindă astăzi speranţa în inimile voastre şi să vă inarmeze braţul.*

*Decretul preşedintelui republicei, prin care se creiază legiuni de cehi şi de slovaci, trebue să devină un document istoric şi să inaugureze sforţarea noastră militară comună în lupta pentru independenţă. El trebue să fie totodată baza trainică a unei colaborări creatoare şi a păcii, în viitor, între naţiunile noastre surori.*

*Soldat ceh şi soldat slovac! Tu nu poţi şovăi nicio clipă: ori vei rămâne sclav al germanismului, ori vei lupta — chiar cu preţul vieţii tale — pentru a scutura jugul odios a cărui apăsare o simte astăzi naţiunea ta.*

*Fie că eşti ceh, fie că eşti slovac, eu te chem, în numele naţiunii mele, şi te îndemn să porneşti lupta contra asupritorului.*

*Legiunea cehă şi legiunea slovacă, având drept comandant-şef pe generalul Prchala — soldat oţelit în lupte — se formează acum pe teritoriul Poloniei. Pentru motive de ordin militar, ele vor constitui pentru moment o singură formaţiune care, alături de trupele polone, va lupta până la victorie, pentru libertatea voastră şi a noastră.*

# Precizările agenţiei „Stefani"

Roma, 4 (Rador). — Agenţia „Stefani" transmite:

Iată precizările oficiale asupra tentativei extreme ce s'a făcut pentru a salva pacea atunci când ea era foarte grav ameninţată.

In ziua de 31 August, Ducele a informat guvernele englez şi francez că el ar putea convoca o conferinţă internaţională la 5 Septembrie, cu scopul de a revizui clauzele tratatului dela Versailles care sunt cauza actualei tulburări a vieţii europene, dar aceasta cu condiţia prealabilă ca Ducele să fi avut în prealabil certitudinea aderiunii franco-britanice şi a participării Poloniei asigurată prin acţiunea Londrei şi Parisului.

Cu toate solicitările guvernului italian, Londra şi Parisul n'au fost în măsură să comunice răspunsul lor la Roma înainte de 1 Septembrie.

In aceeaş vreme, în cursul nopţii de 31 August şi al zilei de 1 Septembrie, s'au produs la frontiera polono-germană incidente care au determinat pe Fuehrer să inceapă operaţiuni militare contra Poloniei.

Răspunsurile primite de guvernul italian fiind în principiu favorabile atât din partea Franţei cât şi din partea Angliei, iar din partea Franţei manifestându-se chiar un interes deosebit pentru o posibilă desvoltare a iniţiativei Ducelui, cu toate să un prim conflict militar isbucnise între Germania şi Polonia, guvernul italian a informat pe cancelarul Hitler la 2 Septembrie, ora 10 că mai există încă putinţa de a se convoca o conferinţă, precedată de un armistiţiu, conferinţă care trebuia să rezolve pe cale paşnică conflictul germano-polon.

Cancelarul Hitler, prin mijlocirea ambasadorului Italiei la Berlin, a răspuns Ducelui că nu respinge a priori eventualitatea unei conferinţe, dar că vrea să ştie în prealabil dacă nota prezentată la Berlin de ambasadorii Franţei şi Angliei are caracterul unui ultimatum — pentrucă în caz afirmativ orice negociere ar fi inutilă — şi să mai ştie dacă poate avea un răgaz de 24 de ore pentru a reflecta şi a lua o hotărîre în această privinţă.

La 2 Septembrie, ora 14, guvernul italian, punându-se din nou în legătură cu guvernele din Londra şi Paris, le-a informat despre întrebările Fuehrerului. Seara târziu, au sosit succesiv dela Londra şi dela Paris răspunsuri afirmative cu privire la cele două întrebari menţionate, dar aceste răspunsuri adăugau că Franţa şi Anglia, în urma faptului nou al ocupării teritoriului polon de către forţele germane între 31 August şi 2 Septembrie, pun o condiţie fundamentală pentru a participa la o conferinţă internaţională, si anume: evacuarea teritoriilor ocupate.

In această situaţie, guvernul italian s'a mărginit să informeze pe Fuehrer despre condiţiile sus arătate, adăugând că, în afara unui aviz contrar al guvernului german, el socoteşte că nu poate să desfăşoare mai departe acţiunea începută.

# Cum au decurs ultimele încercări pentru salvarea păcii

## Ce spune presa germană

Berlin, 4 (Rador). — Agenţia „D. N. B." transmite:

„Hamburger Fremdenblatt" scrie:

„Guvernul din Londra a făcut conştient totul pentru a împiedeca reconcilierea.

Până Duminecă la ora 11 nu exista stare de război în Europa. Ostilităţile germano-polone nu constituiau o agresiune germană, ci numai o reacţiune contra provocării polone. Era vorba de un conflict local, susceptibil de a fi lichidat prin negocieri.

Toată activitatea diplomatică — în afară de diplomaţia engleză — lucra de Vineri dimineaţa pentru a localiza aceste ostilităţi. Anglia nu voia o localizare şi a aruncat Europa într'o catastrofă imensă.

D. Mussolini a făcut următoarele propuneri:

1) Armistiţiu imediat în Polonia, unde cele două părţi să rămână pe poziţiile lor;

2) Convocarea imediată a unei conferinţe în cinci (Reichul, Italia, Anglia, Franţa şi Polonia) pentru a lichida litigiul.

Reichul şi Franţa au consimţit imediat.

Marea Britanie a declarat Sâmbătă seară că nu poate participa la o asemenea conferinţă şi a sabotat astfel ultima incercare de salvare a păcii, accelerând chiar cursul destinului.

Ea a sfărâmat voinţa franceză de a păstra pacea. In cabinetul englez, partidul belicist, după o luptă inverşunată, a obţinut ca cererile adresate Germaniei să ia forma unui ultimatum. Acest ultimatum de două ore a distrus speranţele bazate pe iniţiativa d-lui Mussolini şi pe dragostea de pace a poporului francez.

# Vapoarele italiene îşi reiau cursele intrerupte

Atena, 4 (Telegraph Orient). — *Companiile de navigaţie comercială italiene au comunicat că vapoarele italiene, ce şi-au întrerupt cursele acum zece zile, retrăgându-se în porturile de bază din Italia, îşi reiau Miercuri cursele în Marea Mediterană, cât şi în Marea Egee şi Marea Neagră.*

*Aci, această măsură italiană este considerată ca o consecinţă a politicei de neutralitate, pe care guvernul italian şi-a impus-o în ultimele zile.*